

Innspill til ny Norgesmodell for offentlige anskaffelser – Forslag fra Elektroarbeidernes Fagforening Vestland

1. Krav om fast ansettelse i 100% stilling i bedriften.

En har sett at når det kom krav om fast ansettelse, svarte en del arbeidsgivere med å tilby fast ansettelse med redusert %-stilling. Helt ned i 3% har vi sett eksempler på. Av denne grunn må det inn krav om fast ansettelse i 100% stilling, avvik fra dette kun når det er etter ønske fra den ansatte.

2. Krav om godkjenning som opplæringsbedrift med minimum 15% lærlinger på det aktuelle prosjektet innenfor hvert fag. Minimum 80% fagarbeidere innenfor hvert fag.

I de kommende årene vil det være et stort behov for å øke antall fagarbeidere. For å kunne nå en målsetning om å få dette til, vil det være nødvendig med krav om 15% lærlinger innenfor hvert fag. Dette vil i tillegg føre til at flere får tilbud om læreplass etter Vg2, som vil gjøre det mer attraktivt å søke seg til yrkesfag.

3. Krav om tariffavtale på bedriften.

Ved å innføre krav om tariffavtale, vil dette sikre ordnede lønns- og arbeidsvilkår ute på arbeidsplassene. For å styrke den norske modellen og trepartssamarbeidet er det viktig å øke organisasjonsgraden i arbeidslivet. Ved å kreve tariffavtale vil dette bidra til at organisasjonsgraden går opp, og det seriøse arbeidslivet styrkes.

4. Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Subsidiert om det ikke stilles krav til tariffavtale må oppdragsgiver stiller krav om at ansatte hos leverandør og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal ha minst lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale, med tilhørende hovedavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser som minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, feriepenger, skift- og turnustillegg og ulempetillegg. Videre skal det kunne dokumenteres at det innbetales Pensjon (OTP) og lovbestemt yrkesskadeforsikring for samtlige ansatte.

Det er og særdeles viktig at en minst skal ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for det om en tariffavtale er allmenngjort. Når en i dag legger til grunn allmenngjøringsvedtak for å sikre lønns- og arbeidsvilkår er dette ekstremt konkurransevridende til fordel for det useriøse arbeidslivet.

5. Om reise, kost og losji

For å sikre et effektivt vern mot omgåelse av krav til dekning av utgifter til reise, kost og losji, skal innleiebedriften stille krav om at innleid arbeidskrafts bosted er definert i arbeidsavtalen. Ved arbeid som krever overnatting utenfor definert hjemsted, skal det dokumenteres betaling for kostnader

knyttet til reise, kost og losji. Subsidiært skal dette være bedriftens hovedkontor, med bakgrunn i tariffavtalens bestemmelser om reise- og gangtid.

Når bemanningselskap står for utleie av, eller arbeidstaker leier bopel av selskapet, eller beslektet selskap, skal det før oppstart dokumenteres at boforholdene er minst like gode som beskrevet i bilag 20 i Fellesoverenskomsten for byggfag.

6. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Det skal være separate dame- og herregarderober med egen inngang på byggeplassen. Leverandør plikter å legge til rette for dette.

Norsk skal være hovedspråk på byggeplassen, både skriftlig og muntlig. Personer i ledende funksjoner på byggeplassen, skal beherske norsk.

7. Nattarbeid i tunneler skal kun gis til bedrifter som har annet arbeid på dagtid som gjør at en kan veksle dag/nattarbeid i en arbeidstidsordning.

Spesielt innenfor samferdsel er det i enkelte bedrifter utstrakt bruk av kun nattarbeid, der den enkelte arbeidstaker sammenhengende gjennom flere år arbeider utleukkende på natt. Dette har store negative innvirkninger på helsen til de som blir utsatt for dette. Ved å gi slikt arbeid til bedrifter som også har annet arbeid på dagtid, vil en kunne utarbeid arbeidstidsordninger/skift der en kan veksle mellom dag og natt. Dette vil også bidra til at de seriøse bedriftene i større grad vinner anbudene.

8. Øke tilsyn på arbeid i tunnel med nattarbeid, spesielt med tanke på arbeidstidsordninger. Gjeldende tariffavtale for arbeidet skal følges ved nattarbeid, forskjøvet arbeidstid til natt skal godkjennes av fagforening med innstillingsrett eller av Arbeidstilsynet.

Arbeid i tunneler foregår ofte på natt, og i mange tilfeller med dårlige arbeidstidsordninger og generelt dårlige betingelse. En ser at bedrifter med tariffavtale, og som legger til grunn best mulig arbeidstidsordninger og betingelser, ikke vinner disse kontraktene på grunn av at de da blir for dyre på jobbene. Tilsynet på disse jobbene må derfor styrkes.

Det er et generelt forbud mot nattarbeid i AML. Det må derfor ved nattarbeid kreves at dette er på en arbeidstidsordning som er enten godkjent av Fagforening med innstillingsrett eller av Arbeidstilsynet. På denne måten kan en bli kvitt bedrifter som underbyr de seriøse bedriftene med tariffavtale, samt en begrenser helseskadelige arbeidsforhold som en ser i dag.

9. Forbud mot innleie fra bemanningsbyrå.

Selv om det er krav om fast ansettelse, ser en at det i svært mange tilfeller i praksis er ansatte i bemanningsbyråer som er ansatt «tur for tur» på reiseoppdrag, og med den forutsigbarheten dette medfører. I tillegg er det mange bemanningsbyråer som ikke ansetter i 100% stilling, nettopp med tanke på å slippe unna betalingsplikten «mellom oppdrag».

Bemanningsbransjen har hatt mange muligheter til å rydde opp i disse forholdene, men en ser at de heller leter etter smutthull, enn å rydde opp. Det må derfor innføres forbud mot innleie fra bemanningsbyrå på offentlige prosjekter.

10. Begrense kontraktsledd/underleverandører ved tildeling av kontrakter til 1 ledd. Klare skiller mellom bortsetting av arbeid og innleie. Det må føres tilsyn med at innleie skjer i henhold til lovens bestemmelser (+ gjeldende tariffavtaler?)

I mange tilfeller har en sett at det bedrifter som får tildelt kontrakter leier inn underleverandører, som igjen leier inn sine underleverandører. Dette fører til at ansvaret for arbeidet smuldres opp, og kontrollen med å sikre ordnede lønns- og arbeidsvilkår forsvinner. Innleie må derfor begrenses til 1 ledd.

En ser den samme problemstillingen med bortsetting av arbeid, som i mange tilfeller kun er fordekt innleie. Derfor må også dette begrenses, og skillelinjene mellom bortsetting av arbeid og innleie må tydeliggjøres.

11. Sørge for at store samferdselskontrakter og lignende blir begrenset/delt opp til en størrelse som fører til at norske leverandører kan regne på kontraktene.

En har sett at en del av de anbudene som har blitt sendt ut, spesielt innenfor samferdsel, har vært av en slik økonomisk størrelse at det ikke finnes norske aktører som er i stand til å regne på jobbene. Dette har ført til at jobbene har gått til utenlandske selskap, som har en helt annen tilnærming til et seriøst arbeidsliv enn det vi ønsker oss. En må derfor finne en annen modell for utarbeiding av disse anbudene, som setter våre norske bedrifter i stand til å kunne gi pris på disse jobbene

Alle ovenstående punkt skal også gjelde underleverandører

Mvh

Elektroarbeidernes Fagforening Vestland